

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

---

Juni 2023

PPF APG

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

---

Financiële marktdeelnemer Stichting Personeelspensioenfonds APG

Samenvatting

Stichting Personeelspensioenfonds APG ('PPF APG', LEI: 5493006PQIQEICPYMJ31) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari tot en met 31 december 2022. Dit is een bijgewerkte versie van de eerdere verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van PPF APG van januari 2023.

De Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) schrijft voor dat wanneer de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking worden genomen, een verklaring over het "due diligence" beleid met betrekking tot die effecten beschikbaar wordt gesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de omvang, de aard en de schaal van de activiteiten en het soort financiële product dat beschikbaar wordt gesteld. Hierbij zijn duurzaamheidsfactoren in de SFDR gedefinieerd als ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping.

Deze verklaring heeft betrekking op PPF APG als geheel. De exacte toepassing kan verschillen tussen de pensioenregelingen en zal worden gedocumenteerd en gerapporteerd in de informatieverschaffing van de desbetreffende pensioenregeling in overeenstemming met de vereisten en tijdslijnen van de SFDR van de Europese Unie.

Deze verklaring over ongunstige effecten bevat de volgende hoofdstukken:

- 1 Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren
- 2 Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren
- 3 Engagementbeleid
- 4 Verwijzingen naar internationale normen
- 5 Historische vergelijking (deze wordt opgenomen in de verklaring van 2024)

In **hoofdstuk 1** rapporteren wij over hoe de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren zijn meegenomen door PPF APG. Daarin tonen wij hoe de indicatoren hebben gepresteerd op basis van kwantitatieve gegevens en geven wij een toelichting op deze gegevens. Daarnaast rapporteren wij over welke maatregelen wij hebben genomen gedurende de referentieperiode ten aanzien van de indicatoren en welke maatregelen gepland zijn. De kwantitatieve gegevens ("effecten 2022") hebben betrekking op onze beleggingen in kapitaalmarktbeleggingen (aandelen, bedrijfsobligaties, staatsobligaties) én vastgoed (PAI's 1-14 voor beursgenoteerd; PAI's 17 en 18 voor alle vastgoedbeleggingen). Voor alternatieve beleggingen (infrastructuur, hedge fondsen, private equity) hebben we nog geen kwantitatieve gegevens opgenomen omdat de betrouwbaarheid, vergelijkbaarheid en beschikbaarheid van de gegevens niet voldoende is. In hoofdstuk 2 lichten we dit nader toe.

In **hoofdstuk 2** gaan wij in op hoe wij de belangrijkste ongunstige effecten identificeren. Daarnaast gaan wij in op de belangrijkste ongunstige effecten die wij hebben geprioriteerd uit de door de SFDR voorgeschreven lijst van verplichte en vrijwillige indicatoren.

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van milieu voor ons zijn:

- broeikasgasemissies (BKG- ofwel CO₂-emissies),
- de koolstofvoetafdruk (CO₂-voetafdruk) en broeikasgas intensiteit (CO₂-intensiteit) van ondernemingen,
- blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen.

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van sociale en arbeidsomstandigheden voor ons zijn:

- schendingen van de VN Global Compact, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights of OESO-richtlijnen voor ondernemingen,
- het gebrek aan genderdiversiteit in de Raad van Bestuur en mogelijke blootstelling aan controversiële wapens.

Het PPF APG-bestuur stelt de strategie, missie, visie, doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds vast. Deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten zijn richtinggevend bij de besluitvorming, de uitvoering, de verantwoording, de advisering, en het toezicht. Ze gelden voor alle partijen die voor ons aan onze pensioenregelingen werken. Het bestuur is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van strategie en beleid van PPF APG. APG rapporteert en adviseert periodiek aan PPF APG over de uitvoering van het VB Beleid.

Wij hanteren verschillende methoden om de belangrijkste ongunstige effecten te adresseren, identificeren en te prioriteren. Op basis van wetenschappelijk onderzoek en dialoog met onze belanghebbenden (inclusief deelnemers) hebben wij de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's op negatieve gevolgen voor de samenleving en het milieu geïdentificeerd. Deze hebben we geprioriteerd op basis van de ernst, omvang en onomkeerbaarheid van de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's. De maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen van ons VB Beleid: uitsluitingsbeleid, insluitingsbeleid, actief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), de SDI-aanpak en ons beleid klimaatverandering. In dit hoofdstuk gaan wij ook gedetailleerd in op de wijze van uitvoering van deze methodologieën en de foutmarges die daarmee samenhangen.

In **hoofdstuk 3** beschrijven we ons engagementbeleid. Op het gebied van engagement houdt PPF APG zich aan de Nederlandse Stewardship Code, die verwachtingen voor vermogensbeheerders uiteenzet ten aanzien van het invullen van verantwoordelijkheden van stewardship. De Stewardship Code is in lijn met de SRD, de herziene EU-richtlijn aandeelhoudersrechten (2007/36/EC). In dit hoofdstuk leggen wij uit op welke manier wij de dialoog voeren met bedrijven waarin we beleggen, hoe wij de voortgang monitoren en hoe we tijdens jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen onze stem uitbrengen. Het Verantwoord Beleggen en Stewardship Beleid van PPF APG is [hier](#) te vinden.

In **hoofdstuk 4** beschrijven we de internationale normen die PPF APG hanteert. PPF APG verbindt zich aan verschillende codes, principes en internationaal erkende standaarden voor due diligence en verslaglegging, waaronder Principles for Responsible Investment (PRI), UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights en Corporate Human Rights Benchmark. In dit hoofdstuk zetten wij uiteen hoe wij aan deze normen voldoen en meedoen aan relevante initiatieven voor de naleving van deze normen.

1. Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

In het overzicht hieronder staan de belangrijkste ongunstige effecten waar PPF APG rekening mee houdt. Hierin geven we aan welke maatregelen we nemen om het ongunstige effect te beperken. Daarnaast worden in de tabel de genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen genoemd.¹ Deze maatregelen bestaan uit de volgende onderdelen van ons VB Beleid: uitsluitingsbeleid, insluitingsbeleid, actief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), de SDI-aanpak en ons beleid klimaatverandering. Meer informatie vindt u in ons VB Beleid.

De exacte toepassing van de belangrijkste ongunstige effecten kan verschillen tussen de pensioenregelingen en zal worden gedocumenteerd en gerapporteerd in de informatieverschaffing van de desbetreffende pensioenregeling in overeenstemming met de vereisten en tijdlijnen van de SFDR van de Europese Unie.

INDICATOREN VOOR ONDERNEMINGEN WAARIN IS BELEGD²

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Broeikasgasemissies	1. BKG-emissies Scope 1-BKG-emissies	29.298,33 tCO2e		Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 1 omvat de uitstoot die een bedrijf zelf, direct, genereert. Merk op dat de waarde van deze parameter niet alleen afhangt van de beleggingskeuzes die we maken, maar ook van onze omvang. Data ten behoeve van dit gegeven is ruim voorhanden.	Genomen maatregelen in 2022 gericht op klimaat indicatoren (PAI's 1- 6): <ul style="list-style-type: none"> - We brengen in kaart hoeveel koolstof wordt uitgestoten door beleggingen in beursgenoteerde aandelen. In 2022 was de CO₂-voetafdruk van de aandelenportefeuille 61,9 procent lager dan in 2015. en daarmee het 2025 doel (-40% t.o.v. 2015) gehaald. - PPF APG beoordeelt bedrijven die betrokken zijn bij controverses op het gebied van klimaat. We vragen van bedrijven in risicovolle sectoren om kwantitatieve lange-termijn doelstellingen. Met bedrijven in de portefeuille die niet aan onze eisen voldoen gaan we in gesprek en hebben we een engagementplan met concrete verwachtingen (zie ook hoofdstuk 3). - In 2022 heeft PPF APG de beleggingen die bijdragen aan klimaattransitie en -adaptatie uitgebreid. We beleggen per eind 2022 € 229 miljoen in SDIs waarvan € 167 miljoen in betaalbare en duurzame
	Scope 2-BKG-emissies	7094,76 tCO2e		Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 2 omvat de uitstoot die een bedrijf indirect genereert, bijvoorbeeld door haar energieverbruik. Merk op dat de waarde van deze parameter niet	

¹ Welke beleggingscategorieën vallen binnen het toepassingsgebied van de genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen wordt duidelijk in tabel 2 in hoofdstuk 2.

² We hebben in totaal voor circa EUR 896 miljoen aan beleggingen voor één of meerdere indicatoren (PAI 1 - 14) datapunten kunnen koppelen met de externe databronnen. Het betreft onder meer beleggingscategorieën: beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, staats(gerelateerde)obligaties en beursgenoteerd vastgoed.

				alleen afhangt van de beleggingskeuzes die we maken, maar ook van onze omvang.
		Scope 3-BKG-emissies	223.518,76 tCO2e	Dit betreft de BKG-emissies van de ondernemingen waarin we belegd zijn, naar rato van het belang dat we in die onderneming hebben. Scope 3 omvat de uitstoot van de gehele waardeketen, dus inclusief afnemers en leveranciers Merk op dat de waarde van deze parameter niet alleen afhangt van de beleggingskeuzes die we maken, maar ook van onze omvang.
		Totale BKG-emissies	36.393,09 tCO2e	Dit is de optelling van de emissies onder scope-1 en -2.
2.	Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	40,68 tCO2e/EUR (M)	Dit is de uitstoot van BKG van onze beleggingen gedeeld door de omvang van onze portefeuille. Op basis van onze koolstofvoetafdrukdoelstelling meten we hoeveel koolstof wordt uitgestoten door bedrijven waarin dit product investeert en hoeveel hiervan aan deze bedrijven kan worden toegeschreven Deze maatstaf is dus, in tegenstelling tot de indicatoren van nr. 1, niet afhankelijk van onze omvang. In andere uitingen waarin we van onze koolstofvoetafdruk spreken, wordt deze vaak gerelateerd aan de omvang van onze aandelen- en kredietportefeuilles, in plaats van onze totale portefeuille. Dit kan een andere uitkomst geven.
3.	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	120,22 tCO2e/EUR (M)	Dit relateert de uitstoot van BKG van de ondernemingen waarin we beleggen aan hun inkomsten.
4.	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	6,94 %	Dit is het aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (volgens de door de dataleverancier gehanteerde definitie) in de beleggingsportefeuille voor zover deze door gegevens van de dataleverancier wordt gedekt. Het percentage dat is weergegeven is een gemiddelde van kwartaaleinden over het boekjaar 2022.

energie (SDG 7), Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11) en klimaatactie (SDG 13).

Geplande maatregelen gericht op klimaat indicatoren (PAI's 1- 6):

- PPF APG heeft in 2022 de klimaatdoelstellingen aangescherpt en vastgesteld in het VB beleid dat op 8 december 2022 is gepubliceerd. De komende jaren werkt PPF APG aan realisatie van doelen en ambities in het beleid, zijnde:
  - o Portefeuille in lijn met de doelen van het Parijs-akkoord
  - o Netto-nul uitstoot van broeikasgassen in 2050
  - o Beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties: 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 2019

5.	Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen.	10,38 %	Als niet-hernieuwbaar wordt hier gezien de som van kolen, nucleair en niet bekendgemaakte energiebronnen, alsmede biomassa. Dit percentage is het gewogen gemiddelde aandeel van niet-hernieuwbare energie in het totale verbruik over de portefeuille. De beschikbaarheid van data ten behoeve van dit gegeven is zeer beperkt. Dit beïnvloedt de betrouwbaarheid van het getoonde getal in sterke mate.
		Aandeel van opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen	2,08 %	Als niet-hernieuwbaar wordt gezien kolen, kernenergie, gas en olie. Dit percentage is het gewogen gemiddelde over de portefeuille. De beschikbaarheid van data ten behoeve van dit gegeven is ruim.
6.	Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten.		Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten. Dit getal wordt gewogen naar het aandeel in de totale portefeuille. Data ten behoeve van dit gegeven is beperkt beschikbaar. Dit beïnvloedt de betrouwbaarheid van het getoonde cijfer.
		Land- en bosbouw, visserij:	0 (afgerond)	
		Mijnbouw en steenwinning:	0 (afgerond)	
		Fabricage:		
		Elektriciteit, gas, stoom en klimaatregeling-sector:	0,03 GWh / EUR(M) 0,01 GWh / EUR(M)	
		Watertoelevering; afvalwater:	0 (afgerond)	
		afvalverwerking en sanering activiteiten:	0 (afgerond)	
		Groot- en detailhandel:	0 (afgerond)	

Transport en opslag: 0 (afgerond)

Vastgoedactiviteiten: 0 (afgerond)

Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/ activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	0 % (afgerond)	Aandeel in de portefeuille van beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben. Dit gegeven is benaderd door over de beleggingsportefeuille na te gaan welke bedrijven op dit gebied in controverses zijn beland. Data ten behoeve van deze benadering is niet voor alle bedrijven voorhanden.	Genomen maatregelen in 2022: <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt bedrijven op biodiversiteit. Met bedrijven in de portefeuille die niet aan onze eisen voldoen gaan we in gesprek en hebben we een engagementplan met concrete verwachtingen (zie ook hoofdstuk 3). Aspecten waarop PPF APG beleggingen beoordeelt zijn:<ul style="list-style-type: none"> o Betrokkenheid bij controverses over biodiversiteit. o Van bedrijven met palmolieactiviteiten verwachten we: RSPO-lidmaatschap, certificeringen en leveranciersvereisten. o Van bedrijven met grote blootstellingen aan soja en vee in Brazilië verwachten we een beleid om ontbossing te beperken. Geplande maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> -
Watergehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0 t / EUR (M) (afgerond)	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde. Data ten behoeve van dit gegeven is zeer beperkt voorhanden. Dit beïnvloedt de betrouwbaarheid van het getoonde getal.	Genomen maatregelen in 2022: <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG gebruikt een incidenten indicator om gebeurtenissen te beoordelen over buitensporig waterverbruik als gevolg van de operationele activiteiten van een bedrijf en van activiteiten in gebieden waar waterschaarste heerst. Voor bedrijven in de portefeuille die niet aan PPF APG's verwachtingen voldoen is een engagementplan. Geplande maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> -

Afval	9. Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	70,84 t / EUR (M)	Data ten behoeve van dit gegeven is zeer beperkt voorhanden. Dit beïnvloedt de betrouwbaarheid van het getoonde getal.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt bedrijven die betrokken zijn bij controverses over dit onderwerp en controleert ook de kwaliteit van het EMS- en beheersysteem van bedrijven. Voor bedrijven in de portefeuille die niet aan PPF APG's verwachtingen voldoen is een engagementplan. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -
--------------	--	--	-------------------	--	---

INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSMOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPPTIE EN OMKOPING³

Indicator ongunstige effecten op	Parameter		Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
duurzaamheid Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0,82 %		Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Op basis van het inluitingsbeleid beleggen wij in principe niet in bedrijven die betrokken zijn bij schendingen van de UNGC-principes of OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, tenzij er een dialoog ("engagement") met het bedrijf over dit onderwerp gevoerd wordt. Data hieromtrent is ruim voorhanden; merk op dat het percentage betrekking heeft op de portefeuille voor zover er PAI-data over beschikbaar is.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt bedrijven die betrokken zijn bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Voor supply chain regels controleren we op controverses zowel in directe operaties als in de toeleveringsketen. Met bedrijven in de portefeuille die niet aan onze eisen voldoen gaan we in gesprek en hebben we een engagementplan met concrete verwachtingen (zie ook hoofdstuk 3). <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -

³ We hebben in totaal voor circa EUR 896 miljoen aan beleggingen voor één of meerdere indicatoren (PAI 1 - 14) datapunten kunnen koppelen met de externe databronnen. Het betreft onder meer beleggingscategorieën: beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, staats(gelateerde)obligaties en beursgenoteerd vastgoed.

11	Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen kunnen worden aangepakt	17,88 %	Getoetst is of een bedrijf op alle elementen van het Global Compact en de richtsnoeren van de OESO een beleid heeft dat niet als "poor" wordt aangemerkt. Data ten behoeve van dit gegeven is niet voor alle bedrijven beschikbaar.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt via APG AM of bedrijven in relevante sectoren beschikken over diverse beleidsmaatregelen, programma's en systemen. - PPF APG beoordeelt bedrijven die betrokken zijn bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Voor bedrijven in de portefeuille die niet aan PPF APG's verwachtingen voldoen is een engagementplan (zie ook hoofdstuk 3). <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -
12	Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	0,35 %	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd, als percentage. De beschikbaarheid van data voor dit gegeven is zeer beperkt, zelfs zodanig dat (wegens sterke verwatering) interpretatie van dit gemiddelde vrijwel onmogelijk is.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt via APG AM de kwaliteit van de diversiteitsprogramma's van bedrijven. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -

13	Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	0,17	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, berekend als het aantal vrouwen gedeeld door het aantal mannen (dus als de waarde kleiner is dan 1, is minder dan de helft van de bestuurders vrouw). Data ten behoeve van dit gegeven is niet voor alle bedrijven voorhanden.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt via APG AM de kwaliteit van de diversiteitsprogramma's van bedrijven. - Bij gebrek aan genderdiversiteit in de raad van bestuur stemt PPF APG tegen de (her)benoemingen van bestuurders als daardoor, naar onze mening, het bestuur onvoldoende divers blijft. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -
14	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0 %	Aandeel van beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens in onze portefeuille. Dit cijfer is nul. Conform ons uitsluitingsbeleid beleggen wij niet in controversiële wapens.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG belegt niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van clustermunitie, antipersoonsmijnen, kern-, chemische of biologische wapens.

INDICATOREN VOOR BELEGGINGEN IN OVERHEDEN EN SUPRANATIONALE INSTELLINGEN

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter		Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit van landen waarin is belegd	54,31 tCO ₂ e/EUR (M)		De BKG-uitstoot per land wordt gemeten als de uitstoot per miljoen EUR aan BBP. Dit betreft de beleggingen in schuldpapier van overheden en supranationale instellingen. Over dit gegeven is data ruim voorhanden.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG heeft in 2022 de koolstofvoetafdruk van staatsobligaties gemeten. - PPF APG beoordeelt beleggingen op fysieke en transitieklimaatrisico's. Voor staatsobligaties monitort PPF APG de bereidheid en het vermogen van landen om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Dit doen we op basis van het klimaatbeleid van de landen en de economische afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG heeft in 2022 klimaatdoelen aangescherpt en vastgesteld in het VB beleid dat op 8 december 2022 is gepubliceerd. De komende jaren werkt PPF APG aan realisatie van de doelen en ambities in het beleid: <ul style="list-style-type: none"> o Portefeuille in lijn met de doelen van het Parijs-akkoord. o Netto-nul uitstoot van broeikasgassen in 2050. o Beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties: 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 2019.
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	62		Dit betreft de beleggingen in schuldpapier van overheden en supranationale instellingen. Betrokken landen dragen in totaal zo'n 35% bij aan het wereldwijde BBP. Wij hanteren een	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2022 heeft PPF APG het beleid voor staatsobligaties aangescherpt. PPF APG belegt niet in staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan een wapenembargo van de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie.

Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht

55,86%

eigen uitsluitingsbeleid met betrekking tot schuldpapier van nationale overheden. De aanpak van onze dataleverancier bepaalt op een andere wijze of er sprake is van een land met schendingen van sociale rechten.

INDICATOREN VOOR BELEGGINGEN IN VASTGOEDACTIVA

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter		Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	0 % (afgerond)		De blootstelling van onroerend goed aan fossiele brandstoffen wordt als verwaarloosbaar beschouwd, omdat de producten niet in dergelijke activa mogen beleggen. Enige indirecte blootstelling is echter mogelijk bv. een tankstation op dezelfde grond die wordt gebruikt onder een winkelcentrum etc.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG heeft in 2022 laten onderzoeken of er databronnen in de markt beschikbaar zijn om de indirecte blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva te meten. De vermogensbeheerde van PPF APG nam deel aan een werkgroep van INREV over het onderwerp SDDS-sheet (Standard Data Delivery Sheet). Aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn kunnen we geen doelstellingen vaststellen om onze blootstelling te verlagen. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onze vermogensbeheerder blijft deelnemen aan de werkgroep van INREV om te komen tot een sectorbreed sjabloon om de benodigde gegevens te verzamelen.
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	31,6 %		De blootstelling aan inefficiënte vastgoedactiva wordt gemonitord via CRREM-compliance, maar niet volgens de voorgeschreven	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG meet de koolstofvoetafdruk van de vastgoedportefeuille.

formule. De CRREM decarbonisatiepaden zijn wetenschappelijk gebaseerd en er wordt aangenomen dat deze decarbonisatiepaden strenger zijn dan de formule van de SFDR. Verder kan de formule zoals voorgeschreven door de SFDR alleen worden toegepast op beleggingen in Europa, terwijl het product investeringen wereldwijd omvat. Ten slotte zijn de definities van bijvoorbeeld NZEB-regels tot op heden niet in alle lidstaten beschikbaar. APG is dan ook van mening dat de CRREM-methodiek een conservatievere benadering is.
<https://www.crrem.org/>
<https://www.crrem.eu/>

De gegevens die voor deze analyse worden gebruikt, zijn afkomstig van GRESB, dat gegevens voor het voorgaande jaar rapporteert in Q4 van het volgende jaar. De ingediende datapunten zijn dus cijfers van 2021. Deze worden echter beschouwd als geldige schattingen voor de gegevens van 2022, aangezien de samenstelling van de portefeuille in de loop van de tijd relatief stabiel blijft en de variantie van de energie-inputs historisch gezien niet meer dan 10% heeft bedragen.

- PPF APG gebruikt de de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) om het transitierisico te beheersen en ervoor te zorgen dat de vastgoedportefeuille geleidelijk in lijn is met het Klimaatakkoord van Parijs komt.

Geplande maatregelen:

- PPF APG heeft in 2022 klimaatdoelen aangescherpt en vastgesteld in het VB beleid dat op 8 december 2022 is gepubliceerd. De komende jaren werkt PPF APG aan realisatie van de volgende doelen voor 2030:
  - o Voor de gehele vastgoedportefeuille is CO2-data beschikbaar.
  - o De gehele vastgoedportefeuille sluit aan bij de CRREM decarbonisatiepaden of er is een verduurzamingsplan om dat te worden.

AANVULLENDE KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN⁴

⁴ Inbegrepen zijn PAI-gegevens van beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties en beursgenoteerd vastgoed.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter		Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Emissies	4. Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	41,58%		Aandeel in de portefeuille van beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen, als percentage van de portefeuille. Het gaat hier om doelstellingen die expliciet in lijn zijn met het Science Based Target Initiative, wat nog niet alle sectoren omvat. Data ten behoeve van dit gegeven is ruim beschikbaar.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinds het voorjaar van 2022 hanteert PPF APG een aangescherpt stembeleid over klimaat op aandeelhoudersvergaderingen. <ul style="list-style-type: none"> o PPF APG steunt aandeelhoudersvoorstellen die betrekking hebben op klimaat, tenzij er zwaarwegende redenen waren om dat niet te doen. o Als bedrijven hun klimaatstrategie ter stemming voorlegden aan de aandeelhouders steunt PPF APG deze alleen als er een klimaatneutrale doelstelling in was opgenomen en de strategie aantoonbaar was afgestemd op de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C. o PPF APG verwacht van bedrijven in sectoren met grote klimaateffecten dat zij beschikken over een governance-structuur die hun klimaatstrategie ondersteunt, dat zij transparant zijn over hun klimaateffecten en dat zij heldere, op wetenschap gebaseerde doelstellingen stellen om de Scope 1-, 2- en 3-uitstoot te verlagen. Als een bedrijf niet voldeed aan een of meerdere van deze verwachtingen stemt PPF APG tegen de herbenoeming van de bestuursvoorzitter. o PPF APG stemt tegen beloningsvoorstellen van bedrijven met grote klimaatimpact wanneer deze voorstellen geen heldere en relevante prestatiedoelstellingen bevatten die gekoppeld zijn aan duurzaamheid. <p>Geplande maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG heeft in 2022 klimaatdoelen aangescherpt en vastgesteld in het VB beleid dat op 8 december 2022 is gepubliceerd. De komende jaren werkt PPF APG aan realisatie van de doelen en ambities in het beleid.

AANVULLENDE INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPCTIE EN ONKOPING⁵

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter		Effecten 2022	Effecten 2021	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Mensenrechten	10. Ontbreken van due diligence	Aandeel beleggingen in entiteiten zonder due diligence-procedure voor het vaststellen, voorkomen, mitigeren en aanpakken van	40,9 %		Dit gegeven wordt benaderd op basis van de scoringsmethodiek van de dataleverancier.	<p>Genomen maatregelen in 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG beoordeelt bedrijven die betrokken zijn bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Voor supply chain regels controleren we zowel in directe operaties als in de toeleveringsketen of er toereikende due diligence-procedures zijn.

⁵ Inbegrepen zijn PAI-gegevens van beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties en beursgenoteerd vastgoed.

<p>aantastingen van de mensenrechten</p>	<p>Voor bedrijven in de portefeuille die niet aan PPF APG's verwachtingen voldoen is een engagementplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - PPF APG heeft het stembeleid in het voorjaar aangescherpt en stemt tegen herbenoeming van de voorzitter van de raad van bestuur bij bedrijven die geen due diligence op het gebied van mensenrechten hebben en geen betekenisvolle vooruitgang hebben laten zien in dialogen met APG betreft een door de raad van bestuur goedgekeurd mensenrechtenbeleid. <p>Geplande maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -
--	---

Tabel 1: Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

2. Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

In het Beleid Verantwoord Beleggen (VB Beleid) beschrijven we onze algehele benadering om de belangrijkste ongunstige effecten (Principal Adverse Impacts (PAI's)) van onze beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren vast te stellen, te prioriteren en aan te pakken. Het VB beleid is goedgekeurd door het bestuur van PPF APG op 8 december 2022 en wordt tenminste eens in de vijf jaar geëvalueerd.

Governance

Verantwoord beleggen is verankerd in de governance-structuur en de beleggingsbesluitvormingsprocedures van PPF APG. Het PPF APG-bestuur stelt de missie, visie, doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds vast. Deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten zijn richtinggevend bij de besluitvorming, de uitvoering, de verantwoording, de advisering, en het toezicht. Ze gelden ook voor alle partijen die samen met of voor ons aan onze pensioenregelingen werken. Het PPF APG-bestuur is eindverantwoordelijk voor het gehele beleggingsproces en het in dit hoofdstuk beschreven beleid.

Het beleggingsbeleid staat beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Ons VB Beleid is een integraal onderdeel van ons (strategisch) beleggingsbeleid en omvat alle beleggingscategorieën in onze portefeuille. In het VB Beleid leggen we vast welke duurzaamheidsdoelen we onszelf stellen, en hoe we van plan zijn deze doelen te halen. Beleggingen moeten voldoen aan het beleggingsbeleid en het VB Beleid. PPF APG heeft een aantal beleggingsovertuigingen die leidend zijn voor het opstellen en implementeren van het strategisch beleggingsbeleid. De beleidsmaatregelen en benaderingen van PPF APG voor het vaststellen en prioriteren van de belangrijkste ongunstige effecten worden regelmatig herzien en indien nodig bijgewerkt.

De uitvoering van het VB Beleid is door het PPF APG-bestuur uitbesteed aan vermogensbeheerder APG. APG laat door middel van een In Control Statement zien dat het de interne processen onder controle heeft.

Het bestuur van PPF APG houdt toezicht op de uitvoering van onder meer het VB beleid door APG. Het bestuur wordt daarbij bijgestaan door de Commissie Balansbeheer en Beleggingen, dat fungeert als klankbord voor het bestuur over het beleggingsbeleid van PPF APG. APG rapporteert en adviseert periodiek aan PPF APG, al dan niet via de Commissie Balansbeheer en Beleggingen, over de uitvoering van het VB beleid.

Meer informatie over hoe wij beleggen, beslissen over het beleggingsbeleid en welke richtlijnen wij onze uitvoerder meegeven staat op onze website ([link](#)).

Identificatie van de belangrijkste ongunstige effecten

Op basis van het VB beleid worden de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren door de beleggingen vastgesteld. Voor deze identificatie van belangrijkste ongunstige effecten worden verschillende beleidsmethoden gehanteerd. De gehanteerde beleidsmethodiek voor de identificatie verschilt per beleggingscategorie in de portefeuille van PPF APG.

De volgende beleidsmaatregelen en benaderingen worden gehanteerd bij de identificatie van de belangrijkste ongunstige effecten, waarbij wordt gekeken naar de ernst, omvang en omkeerbaarheid van deze effecten:

- **Beleid klimaatverandering** – Hierin adresseren we daadwerkelijke en potentiële negatieve effecten van klimaatrisico's en lichten we toe hoe we deze proberen te voorkomen en beperken. We meten de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. Zie voor de details het VB beleid en de [Samenvatting van aanpak voor CO₂-reductie doelstellingen en klimaatrisicobeleid](#) op de website van onze vermogensbeheerder. PPF APG meet de risico's en kansen van klimaatverandering voor de beleggingsportefeuille volgens het raamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).
- **Insluitingsbeleid** – Dit beleid is gebaseerd op UN Global Compact thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie) en eisen van investeerders en bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen. Met deze screeningsmethode op basis van de insluitingscriteria identificeren wij ondernemingen in ons beleggingsuniversum op basis van de belangrijkste ongunstige effecten. De combinatie van de klasse-relatieve en normatieve beoordelingen stelt PPF APG in staat om onderscheid te maken tussen (groepen van) bedrijven met relatief goede en zwakke prestaties in vergelijking met soortgelijke marktpartijen. Daarnaast wordt ook beoordeeld in hoeverre (groepen van) bedrijven zich (niet) aantoonbaar houden aan fundamentele normatieve normen. De classificatie is deels gebaseerd op externe informatie en deels kwalitatief op basis van APG-inzichten in de bedrijfs- en lange-termijnvooruitzichten van een bedrijf.
- **Corporate Governance Raamwerk, stewardship- en stembeleid** – Op basis van onze principes en verwachtingen voor goed ondernemingsbestuur - waaronder ecologische en sociale kwesties, arbeidsomstandigheden mensenrechten, en de bestrijding van corruptie en omkoping en naleving van belastingwetgeving – voeren wij dialogen met bedrijven en stemmen wij tijdens aandeelhoudersvergaderingen.
- **Beleggen in duurzame ontwikkelingsdoelen (SDI's)** – We beoordelen hoe de producten en diensten van onze beleggingen bijdragen aan het bereiken van de Sustainable Development Goals (SDG's) zoals betaalbare en duurzame energie, veilige en duurzame steden en gemeenschappen, eerlijk werk

en economische groei, en gezondheid en welzijn. We implementeren de overeengekomen definities, taxonomie en richtlijnen om actuele en toekomstige Sustainable Development Investments (SDI's) (beleggingen die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen) te identificeren. We streven niet actief naar beleggingen die bijdragen aan de SDG's.

- **Uitsluitingsbeleid** – Op basis van de ernst, omvang en onomkeerbaarheid van risico's voor de samenleving en het milieu sluiten we bepaalde beleggingen uit. PPF APG belegt niet in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens en in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak. Naast uitsluitingen die van toepassing zijn op bedrijven sluiten we ook staatsobligaties uit die zijn uitgegeven door landen die onderworpen zijn aan een wapenembargo van de VN Veiligheidsraad⁶ en/of de Europese Unie.
- **IMVB-convenant** – In het VB beleid hebben wij doelstellingen voor 2025 opgenomen en leggen we uit hoe wij aan de afspraken van het [IMVB-convenant](#) voldoen. Met het convenant kiest PPF APG voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) als basis worden genomen om ongunstige effecten te identificeren, te prioriteren en te adresseren.

De foutmarge in de bovenstaande methodologieën is gelegen in de afhankelijkheid en de beschikbaarheid van informatie die door externe dataleveranciers wordt geleverd. Zowel de kwantitatieve data als het kwalitatieve oordeel van vermogensbeheerder APG zijn afhankelijk van de juistheid en volledigheid van deze externe (onderzoeks)informatie en data. De informatie over de CO2-voetafdruk, kansen en risico's van klimaatverandering is mede afhankelijk van juiste, beschikbare en volledige informatie die door de onderliggende bedrijven in de portefeuille wordt gerapporteerd. Daarnaast is PPF APG voor de identificatie van ongunstige effecten afhankelijk van modellen. In deze modellen worden onzekerheden opgevangen door aannames of schattingen. Dit is van invloed op de uitkomsten van de modellen en kan van invloed zijn op de identificatie van de ongunstige effecten.

Tabel 2 geeft een overzicht per beleggingscategorie van de beleidsmaatregelen en de benaderingen van PPF APG om de belangrijkste ongunstige effecten te identificeren.

Beleggingscategorie	Beleid klimaatverandering	Corporate governance- raamwerk, stewardship- en stembeleid	Uitsluitingsbeleid	Insluitingsbeleid	SDI-benadering
Beursgenoteerde aandelen	√	√	√	√	√
Bedrijfsobligaties	√		√	√	√
Vastgoed	√	√ (beursgenoteerd)	√		
Hypotheken	√		√		√
Staatsobligaties	√		√		√ ⁷
Private equity	√		√		√
Infrastructuur	√		√		√

⁶ <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions>

⁷ Uitsluitend voor obligaties die een label hebben.

Alternative credits	√	√	√
Hedge fondsen	√	√	√
Liquide grondstoffen	√	√	

Tabel 2: Beleggingscategorieën die vallen binnen de beleidsmaatregelen en -benaderingen van PPF APG

Prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten (PAI's)

Het bestuur van PPF APG gebruikt verschillende methodieken om de prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten vast te stellen. Deze methodieken zijn mede gebaseerd op de periodieke rapportage van APG over het VB Beleid en de databronnen die worden gebruikt om de belangrijkste ongunstige effecten te identificeren. Op basis van deze rapportage en advies door APG met betrekking tot de ernst, omvang en onomkeerbaarheid bepaalt het bestuur thematische aandachtsgebieden, op basis waarvan APG in de uitvoering de belangrijkste ongunstige effecten meeneemt. Daarnaast baseert het bestuur zich op rapportages over langere termijntrends en input van stakeholders, inclusief pensioendeelnemers van PPF APG bij het identificeren van de grootste potentiële en daadwerkelijke risico's op negatieve gevolgen voor de samenleving en het milieu.

In de uitvoering van het VB Beleid is aan de hand van focusgebieden een prioritering van belangrijkste ongunstige effecten aangebracht. Daarbij zijn doelstellingen, ambities en acties inbegrepen met betrekking tot de volgende gebieden:

- Klimaatverandering en milieu: onder meer, door een grote CO2-reductie van onze aandelen en bedrijfsobligaties portefeuille in 2030 ten opzichte van 2019 en door het afbouwen van onze beleggingen in kolenmijnen en teerzandolie.
- Transitie naar nieuwe energieopwekking en duurzame energiebronnen: onder meer, door meer te beleggen in duurzame en betaalbare energietechnieken en/of oplossingen, door beleggingen in groene obligaties en door meer vastgoed in onze beleggingsportefeuille met een Green Building Certificaat.
- Behoud van natuurlijke hulpbronnen: onder meer, door meer te beleggen in bedrijven met circulaire businessmodellen en andere innovatieve oplossingen voor voedsel- en grondstoffen schaarste, door het vaststellen van criteria om bedrijven te beoordelen op aantoonbaar efficiënter, duurzamer en meer sociaal verantwoord omgaan met natuurlijke hulpbronnen.
- Digitalisering en de vierde industriële revolutie: onder meer, door bedrijven aan te sporen hun verantwoordelijkheid te nemen, door meer te beleggen in bedrijven die met hun producten en diensten bijdragen aan digitale, duurzame oplossingen en door het vaststellen van criteria om te beoordelen of bedrijven digitale rechten van werknemers, consumenten en gebruikers respecteren.
- Respecteren van mensenrechten en de aantoonbaarheid daarvan in 2050: onder meer, door het aanscherpen van onze criteria om te beoordelen of bedrijven mensenrechten respecteren, door verbetergesprekken te voeren met bedrijven over mensenrechten en rechtvaardige transities.

- Werknemersrechten: onder meer, door het voeren van gesprekken met bijvoorbeeld constructiebedrijven, scheepswerven en textielbedrijven.
- Governance: onder meer, door gesprekken te voeren met bedrijven over goede managementstructuren, betrekkingen met hun werknemers, beloningsbeleid en naleving van de belastingwetgeving.

Mede aan de hand van deze focusgebieden zijn door de vermogensbeheerder APG de relevante indicatoren van belangrijkste ongunstige effecten (**PAI's**) geïdentificeerd en geselecteerd. Hierbij wordt gekeken naar beschikbare data, die bij de uitvoering van het VB Beleid gebruikt kan worden om op te monitoren en te sturen. Op basis van de uitkomsten van deze identificatie zijn de huidige belangrijkste ongunstige effecten geprioriteerd voor PPF APG.

Op het gebied van milieu zijn dit:

- Broeikasgasemissies (BKG- ofwel CO2-emissies) (PAI 1);
- Koolstofvoetafdruk (CO2-voetafdruk) (PAI 2);
- Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (PAI 4);
- Biodiversiteit (PAI 7);

De belangrijkste ongunstige effecten op het gebied van sociale en arbeidsomstandigheden zijn:

- Schendingen van de VN Global Compact, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights of de OESO-richtlijnen voor ondernemingen (PAI 10);
- Het gebrek aan genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13);
- Mogelijke blootstelling aan controversiële wapens (PAI 14).

Uitvoering en implementatie

Bij de uitvoering en implementatie in de praktijk van ons VB Beleid gebruiken we voor de verschillende beleidsmaatregelen en benaderingen verschillende methodologieën en bijbehorende gebruikte gegevensbronnen om het risico op *daadwerkelijke en potentiële negatieve gevolgen te identificeren, monitoren en beoordelen, en deze gevolgen te voorkomen en/of te beperken.*

Beleid/ aanpak	Goedkeuringsdatum huidige beleid	Methodologie	Gebruikte gegevensbronnen	Verplichte PAI's ⁸	Aanvullende PAI's ⁹
Beleid klimaatverandering	2022	Uitsluiting Engagement	CRREM, ISS ESG	1-3, 5-6, 15, 17, 18	4
Corporate governance raamwerk & stewardship- en stembeleid	2018 ¹⁰	Engagement	Sustainalytics, MSCI, ISS	1-3, 13	4
	2022	Stemmen	ISS		

⁸ Zie tabel 1 in Hoofdstuk 1 "Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren"

⁹ Idem

¹⁰ Update naar verwachting in de tweede helft van 2023

Uitsluitingsbeleid	2022	Uitsluiting	Sustainalytics, ISS	14, 16	
Insluitingsbeleid	2021	Engagement	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL)	1-13	9
Beleggingen die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Investments)	2019	Integratie in beleggingsprocessen	SDI AOP, interne gegevens van APG	1-8, 15	

Tabel 3: Beleidsmaatregelen en -benaderingen, gegevensbronnen en link met belangrijkste ongunstige effecten (PAI's).

Gegevensverzameling voor de identificatie en prioritering van belangrijkste ongunstige effecten (PAI's)

De gegevens en methoden inzake duurzaamheid zijn nog steeds minder ontwikkeld dan die voor conventionele financiële indicatoren. Over het algemeen erkennen we de beperkingen van bestaande methoden en gegevensbronnen voor duurzaamheidsgerelateerde gegevens, bijvoorbeeld het gebrek aan consistente en transparante meetmethoden en procedures voor het beoordelen van gegevens, maar ook de beperkte beschikbaarheid, vergelijkbaarheid en kwaliteit van duurzaamheidsgegevens. PPF APG tracht de vereiste gegevens inzake de belangrijkste ongunstige effecten van alle beleggingen te verkrijgen. De inspanningen met betrekking tot de gegevensverzameling ten behoeve van tabel 1 in Hoofdstuk 1 “Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren” verschillen voor de kapitaalmarktbeleggingen, de niet-beursgenoteerde beleggingen en vastgoed beleggingen, en worden hieronder nader beschreven.

Kapitaalmarktbeleggingen

Om de PAI-gegevens te verkrijgen voor de beleggingen op de kapitaalmarkten, is de belangrijkste aanpak om een externe dataleverancier te selecteren. Hiertoe heeft PPF APG de externe dataleverancier ISS ESG geselecteerd voor de rapportage over de belangrijkste ongunstige effecten. Dit is gedaan na een diepgaande en uitgebreide beoordeling van bijvoorbeeld de dekking van de portefeuille, het toepassingsgebied en de kwaliteit van de data. Het aanstellen van meerdere dataleveranciers zou geen materiele uitbreiding opleveren van data over het belegde universum. Vervolgens zijn PAI-berekeningen alleen uitgevoerd voor het universum waarvoor inputgegevens ten aanzien van de PAI-indicatoren beschikbaar zijn. Dit is inclusief PAI-gegevens voor beursgenoteerd vastgoed. In tabel 1 in hoofdstuk 1 wordt geen gebruik gemaakt van schattingen om ontbrekende waarden in te vullen (imputatie). Indien meerdere waarden beschikbaar komen in de toekomst dan wordt op een systematische wijze de uiteindelijke waarde die wordt gebruikt in de berekeningen, bepaald in de beleggingscommissie van onze vermogensbeheerder APG AM. Momenteel is dit nog niet aan de orde.

Alternatieve beleggingen (waaronder niet beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur, hedgefonds, private equity)

Het is vooralsnog niet mogelijk gebleken om de alternatieve beleggingen mee te nemen in de geaggregeerde rapportage van de PAI-indicatoren. Er zijn verschillende obstakels voor het berekenen van betrouwbare en consistente geaggregeerde gegevens op dit vlak, waarvan de belangrijkste:

- De ontvangen datasets waren onderling soms niet te harmoniseren, vanwege verschillende interpretaties en/of berekeningsmethodieken;
- De aggregatie van ontvangen gegevens van externe portfoliomanagers op het gebied van alternatieve beleggingen bleken niet verenigbaar met bepaalde data en methodes die onze dataprovider hanteerde voor kapitaalmarktbeleggingen.

In het geval van alternatieve beleggingen maken we gebruik van een groot aantal externe managers. Deze managers beheren voor ons een nog groter aantal investeringen. Zo gaat het bij Private Equity om een paar duizend onderliggende kleine en middelgrote bedrijven. De toegang tot gegevens en betrouwbare schattingsmodellen voor alternatieve beleggingen vormt nog steeds een uitdaging. Anders dan voor beursgenoteerde beleggingen is de transparantie, beschikbaarheid, uniformiteit en kwaliteit van data over de belangrijkste ongunstige effecten van niet-beursgenoteerde beleggingen minder ver gevorderd. Dit is inherent aan dit segment van de markt.

Onze externe managers zijn door hun omvang of geografische locatie niet altijd verplicht om over ongunstige effecten te rapporteren. Deze managers hebben daardoor geen of beperkte data verzameld. Bovendien is het rapporteren over duurzaamheidsindicatoren nog niet altijd vastgelegd in onze contracten met de externe managers. We gaan in gesprek met externe managers en kunnen hier dan nieuwe afspraken over vastleggen. We kunnen niet afdwingen dat bestaande externe managers erover rapporteren.

Desalniettemin zet PPF APG zich, middels haar vermogensbeheerder APG, in om zoveel mogelijk relevante gegevens te verkrijgen voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten in dit deel van de portefeuille.

Voor alternatieve beleggingen bestaan onze geleverde inspanningen om PAI-gegevens te verzamelen hoofdzakelijk uit:

- (i) het direct benaderen van de externe portfoliomanagers en ondernemingen met het verzoek om de PAI-gegevens, afgestemd op de vereisten van PPF APG, en de gegevens van de portefeuille te ontvangen, en/of
- (ii) het samenwerken met derde gegevensverstrekkers (GRESB/ ISS).

Voor een deel van de extern beheerde portefeuilles kan beperkt PAI-gegevens worden verkregen. PAI-gegevens van niet-beursgenoteerd vastgoed zijn opgenomen in tabel 1 in hoofdstuk 1 bij indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva.

Er wordt geen gebruik gemaakt van schattingen om ontbrekende waarden in te vullen (imputatie). Dit zou het risico op een verkeerd beeld vergroten omdat de resultaten dan onbetrouwbaarder zijn. Dit komt doordat de uitvoerder APG AM niet zelf direct de bedrijven in de portefeuille beheert en leunt op externe portfoliomanagers wat betreft de toegang tot informatie van de bedrijven in de portefeuille. We verwachten dat de kwaliteit van de data over de tijd toeneemt onder andere vanwege sectorinitiatieven en regelgeving. We zetten ons in om daar een positieve bijdrage aan te leveren.

Vastgoedbeleggingen

Om transitierisico's te beheersen en de vastgoedportefeuille richting Net Zero te sturen, werkt onze vermogensbeheerder APG samen met de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM). CRREM publiceert wetenschappelijk onderbouwde decarbonisatiepaden voor verschillende vastgoedtypen per land in overeenstemming met een scenario van 1,5 graden. Ons doel voor 2030 is dat de vastgoedportefeuille gemiddeld op basis van Parijs is afgestemd op basis van de CRREM-paden. APG past de CRREM-methodologie toe als een proxy voor energie-inefficiënt vastgoed. Nieuwe niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen moeten worden afgestemd op de CRREM-decarbonisatiepaden. Dit dient te worden vastgelegd in de juridische beleggingsdocumentatie. We eisen ook dat niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen deelnemen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) en werken aan een vier- of vijfsterrenbeoordeling. In beursgenoteerd vastgoed moedigen we vastgoedfondsen aan om zich aan te passen aan de CRREM-decarbonisatiepaden en voldoende gegevens te verstrekken voor beoordeling. In 2022 is onze vermogensbeheerder APG toegetreden tot het Global Real Estate Engagement Network (GREEN). Het doel is om collectief samen te werken met de vastgoedsector om de koolstofvoetafdruk te

verminderen en vooruitgang te boeken ten opzichte van op wetenschap gebaseerde doelstellingen in Parijs, bijvoorbeeld de CRREM-decarbonisatiepaden.

Zowel PAI-gegevens van beursgenoteerd vastgoed als niet-beursgenoteerd vastgoed zijn opgenomen in tabel 1 in hoofdstuk 1 bij indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva.

---

3. Engagementbeleid

PPF APG houdt zich aan de Nederlandse Stewardship Code, die verwachtingen voor vermogensbeheerders uiteenzet ten aanzien van het invullen van verantwoordelijkheden van stewardship. De Stewardship Code is in lijn met de SRD, de herziene EU-richtlijn aandeelhoudersrechten (2007/36/EC).

In ons [beleid Verantwoord Beleggen en Stewardship](#) wordt het verantwoord aandeelhouderschap van PPF APG verder toegelicht. In dit document staat hoe wij invulling geven aan onze verantwoordelijkheden als aandeelhouder in beursgenoteerde bedrijven en onze rol als verantwoorde lange-termijn-belegger. Wij monitoren de beleggingen uit hoofde van onze taak als goed rentmeester over de beleggingen. Dit houdt in dat wij alle aspecten die, naar onze mening, van invloed kunnen zijn op het vermogen van een bedrijf om lange-termijn-waarde te creëren, zoals de strategie, (financiële) prestaties, kapitaalstructuur, corporate governance en risico's en kansen op het gebied van duurzaamheid. Daarbij gebruiken wij in de eerste plaats gedeponeerde documenten en openbaar beschikbare informatie van een onderneming. Als we onvoldoende informatie hebben gaan we met het bedrijf in gesprek en proberen we verduidelijking of informatie te verkrijgen en van gedachten te wisselen. Indien nodig communiceren wij met andere stakeholders die relevant zijn voor de bedrijven in onze portefeuille.

Het engagementprogramma van PPF APG kent de volgende engagementcategorieën:

- Insluiting - Engagement met Achterblijvers en Beloften om de mogelijkheden voor duurzame verbetering te inventariseren, bedrijven over de vereiste verduurzaming te informeren en vervolgens bedrijven op voortgang te toetsen.
- Thematisch - Engagement met bedrijven uit de portefeuille over vooraf vastgestelde thema's. Wij trekken gezamenlijk op met APG in het bepalen van de thematische doelstellingen voor engagement.
- Corporate Governance - Engagement specifiek over onderwerpen die verband houden met goed bestuur, zoals beloning, onafhankelijke bestuurders, anti-corruptie en bescherming van aandeelhoudersrechten.

Naast engagement activiteiten met portfolio ondernemingen gaat PPF APG regelmatig met toezichthouders en beleidsmakers in diverse markten in gesprek over corporate governance standaarden, publicaties van bedrijven en andere onderwerpen die relevant zijn voor onze rol van wereldwijde, lange-termijn verantwoorde belegger.

Onder andere worden de volgende indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten in aanmerking genomen bij *engagement*:

- Broeikasgasemissies (BKG) van ondernemingen waarin is belegd (PAI 1);

- Verlagen van koolstofvoetafdruk van ondernemingen waarin is belegd (PAI 2);
- Ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen (PAI 4);
- Ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (PAI 10);
- Genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13);
- Mogelijke betrokkenheid van ondernemingen bij blootstelling rondom controversiële wapens (PAI 14).

De volgende indicatoren worden onder meer in aanmerking genomen bij het *stembeleid*:

- Verlagen van BKG-emissies en koolstofvoetafdruk van ondernemingen waarin is belegd (PAI 1, PAI 2);
- Genderdiversiteit in de Raad van Bestuur (PAI 13).

Wanneer we onvoldoende invloed op een onderneming kunnen uitoefenen, proberen we onze invloed te vergroten door samen te werken met andere beleggers of andere belanghebbenden. Wanneer ondernemingen niet voldoende voortgang laten zien over meerdere verslagperiodes en alle escalatiestrategieën zonder resultaat zijn ingezet, kan PPF APG besluiten haar engagementbeleid aan te passen en (bijvoorbeeld) tot verkoop van beleggingen in de betreffende ondernemingen over te gaan. Een voorbeeld hiervan is het besluit om voor het einde van 2025 beleggingen in de winning van kolen en teerzand af te bouwen.

In het afgelopen jaar heeft PPF APG meerdere acties ondernomen om ongunstige duurzaamheidseffecten te vermijden en te reduceren door middel van engagement activiteiten. In het verslag Verantwoord Beleggen ([link](#)), in de resultaten engagement insluitingsbeleid ([link](#)) en via ons stemplatform ([link](#)) rapporteren wij over ons verantwoord aandeelhouderschap.

4. Verwijzingen naar internationale normen

De codes, principes en internationaal erkende standaarden waaraan PPF APG zich committeert verschillen van elkaar in reikwijdte, methode, gebruikte data en toekomstgerichtheid van de eventueel gebruikte klimaatscenario's. Veel van deze (vrijwillige) normen zijn opgesteld voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Europese duurzaamheidswet- en regelgeving en sluiten daarom voor wat betreft bijvoorbeeld de PAI-indicatoren (tabel 1 in hoofdstuk 1) daar niet of beperkt op aan. De UN Global Compact en PRI overlappen, bijvoorbeeld, qua reikwijdte mogelijk met de SFDR PAI-indicatoren, maar zijn niet één op één met elkaar te vergelijken. Daarom wordt een uitsplitsing naar reikwijdte of datamethode per commitment hieronder niet nader toegelicht.

De volgende indicatoren gebruikt PPF APG voor de naleving van sommige internationale kaders:

- BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd (PAI 1);
- Ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het UN Global Compact of van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (PAI 10);

- Mogelijke betrokkenheid van ondernemingen bij blootstelling rondom controversiële wapens (PAI 14).

Methodologie voor naleving internationale normen

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen beoordeelt onze vermogensbeheerder APG continu de beleggingen. APG gebruikt hierbij informatie van onafhankelijke ESG-data providers zoals Sustainalytics. Dat betekent dat (potentiële) beleggingen in ondernemingen worden beoordeeld op schending van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptieregels. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid van de schending.

(Inter)nationale normen

PPF APG verbindt zich aan de volgende verantwoord beleggen gerelateerde codes, principes en internationaal erkende standaarden voor due diligence en verslaglegging:

- Principles for Responsible Investment (PRI)

PPF APG is ondertekenaar van de PRI en neemt deel aan de jaarlijkse PRI-survey. In het beleid en de besluitvorming over verantwoord beleggen vormen de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties belangrijke richtlijnen. Onze vermogensbeheerder was in 2009 een van de eerste ondertekenaars van dit initiatief. UN PRI maakt geen specifieke koppeling met de PAI-indicatoren uit SFDR, maar hanteert eigen normen

- UN Global Compact

We verwachten van bedrijven en fondsen waarin we beleggen dat ze in lijn handelen met de algemene normen voor ondernemingen van de Verenigde Naties (United Nations Global Compact). In de Global Compact staan universele principes beschreven over mensenrechten, arbeidsrechten, anti-corruptie en milieu. Deze principes zijn gebaseerd op algemeen erkende verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Onze vermogensbeheerder controleert actief of de bedrijven waarin we beleggen deze standaard naleven, en richt zich hierbij op PAI-indicatoren 1-13.

- Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen (IMVB-Convenant)

PPF APG APG is ondertekenaar van het IMVB-Convenant en voldoet aan de afspraken van het Convenant. Het IMVB-Convenant heeft als doel de OESO-richtlijnen over due diligence in de sector te implementeren. Het IMVB-Convenant richt zich op het proces om ongunstige effecten te identificeren en adresseren volgens de OESO-richtlijnen.

- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights

Wij onderschrijven de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO-richtlijnen) en de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties (UNGP's). De OESO (OECD in het Engels) is een samenwerkingsverband van 37 landen om zich te verdiepen in economische, sociale en ecologische veranderingen. Ze biedt een forum waarin

regeringen samenwerken om tot oplossingen te komen voor gemeenschappelijke problemen. De OESO wil het economisch en sociaal welzijn van de wereldbevolking verbeteren, op een duurzame manier. Wij implementeren de zes stappen van het due diligence proces zoals beschreven in de OESO-richtlijnen in ons beleggingsproces. Deze normen vinden steeds meer hun weg in (Europese) regelgeving. PAI-indicator 10 refereert naar schendingen van de beginselen van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en PAI-indicator 11 refereert naar het ontbreken van procedures en compliance-mechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Onze vermogensbeheerder identificeert PAI-indicatoren 1-14.

- Nederlandse Stewardship Code

De Nederlandse Stewardship Code is vastgesteld door pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders. Hiermee benadrukken zij het belang van betrokken en verantwoord aandeelhouderschap. De Stewardship Code onderstreept het belang van aandeelhoudersbetrokkenheid voor het streven naar lange-termijn-waarde-creatie van de Nederlandse beursondernemingen, zoals vastgelegd in de Nederlandse Corporate Governance Code. PPF APG voldoet aan de Nederlandse Stewardship Code. Er zijn geen PAI-indicatoren die worden gebruikt om de naleving van of overeenstemming met de principes uit de stewardship code te meten.

- Sustainable Development Goals

De Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties omvatten zeventien doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Ze zijn in september 2015 goedgekeurd door de 193 lidstaten van de VN. De doelstellingen bestrijken uiteenlopende thema's als klimaatverandering, gezondheid, werkgelegenheid, innovatie en de uitbouw van transparante instellingen en gerechtigheid voor iedereen. Onze vermogensbeheerder heeft een raamwerk ontwikkeld waaruit blijkt welke SDG's beleggingskansen opleveren: Sustainable Development Investments (SDI).

- Task Force voor Climate related Financial Disclosures (TCFD)

PPF APG volgt het raamwerk dat is opgesteld door de TCFD. Onze vermogensbeheerder identificeert en rapporteert over klimaatrisico's volgens TCFD standaarden. De volgende PAI's hebben betrekking op TCFD: 1-6, 15 en 18.

- Global Investor Statement on Climate Change

PPF APG is ondertekenaar en is actief betrokken geweest bij het opstellen van de internationale verklaring "Global Investor Statement on Climate Change". De betreffende PAI's met betrekking tot klimaat zijn, onder andere PAI 1-3.

Klimaatakkoord van Parijs

PPF APG neemt op verschillende manieren toekomstgerichte klimaatrisico's mee in haar beleid.

Voor PPF APG is het een *Overtuiging* om met haar beleggingen bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. Daarom zal PPF APG de CO₂-voetafdruk van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles reduceren in lijn met de doelen van het klimaatakkoord van Parijs. Wij sluiten ons aan bij de methode

en targets die ontwikkeld worden in het commitment van de Nederlands financiële sector aan het Klimaatakkoord voor aandelen en bedrijfsobligaties. Dat betekent dat PPF APG de CO₂-voetafdruk binnen aandelen en bedrijfsobligaties met 50% zal reduceren tot 2030.¹¹

Wij vinden het belangrijk om als pensioenfonds van APG, een koploper op het gebied van verantwoord beleggen, onze stem te laten horen en middels onze beleggingen bij te dragen aan het tegengaan van klimaatverandering.

We meten de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen en hebben in bijlage 1 van ons Verslag Verantwoord Beleggen 2022 (zie [Beleggingsbeleid | PPF APG \(ppf-apg.nl\)](#)) een uitgebreide toelichting opgenomen over de berekeningsmethode. De CO₂ voetafdruk in die publicatie wijkt enigszins af van de voetafdruk in tabel 1 van deze verklaring. Dit komt enerzijds doordat de SFDR een andere manier van berekenen voorschrijft. Anderzijds kunnen verschillen ontstaan doordat de dekkingsgraad en databronnen verschillen. We streven ernaar om in toekomstige publicaties de verschillen tussen de voetafdrukken zoveel als mogelijk te beperken en toe te lichten.

Klimaatscenario's

APG gebruikt daarnaast toekomstgerichte deterministische klimaatscenario's in de periodieke ALM studies met als doel de gevoeligheid van de PPF APG portefeuille voor deze deterministische scenario's te evalueren.

Klimaatstresstests worden gebruikt om de mogelijke effecten en implicaties voor de Strategische Asset Allocatie te evalueren. Vanwege de veelzijdige en niet-lineaire kenmerken van klimaatrisico's hanteert APG geen kwantitatieve modelleringsaanpak om toekomstige scenario's te bepalen. In plaats daarvan gebruikt APG-analogieën gebaseerd op eigen onderzoek naar situaties uit het verleden, waarbij sprake was van fysieke vernietiging en zware overheidsinterventie (bijvoorbeeld natuurrampen en oorlogen). Deze analoge situaties geven een ruw gevoel van de mogelijke toekomstige effecten van klimaatverandering op de PPF-portefeuille.

Meer informatie is te vinden in het [Klimaat Actieplan](#) en het [Klimaatrisicobeleid](#) van onze vermogensbeheerder.

---

5. Historische vergelijking

Aangezien 2022 het eerste jaar is waarover PPF APG bekend maakt hoe zij de SFDR-specifieke belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren aanpakt, is een historische vergelijking op dit moment nog niet beschikbaar. In de verklaring omtrent ongunstige effecten van juni 2024 wordt de eerste historische vergelijking van 2022 en 2023 gegeven.

---

¹¹ Het gaat hierbij om de absolute CO₂-uitstoot, ten opzichte van 2019.